

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 31S/143/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200345
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vargová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5021200345.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vargovej a členov senátu JUDr. Martiny Mochnáčovej (sudkyňa spravodajkyňa) a JUDr. Jozefa Šuleka, v právnej veci žalobcu: L. I. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. C. XX, XXX XX S., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody,

so sídlom R., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného číslo KaZA/12327/2021 zo dňa 07.07.2021, takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina, číslo KaZA/12327/2021 zo dňa 07.07.2021 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

II. Žalobca má voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalovaný rozhodnutím č. KaZA/12327/2021 zo dňa 07.07.2021 na základe § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) v spojení so Správnym poriadkom a Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi v právnej veci správnej žaloby proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina

č. KaZA/11082/2021 zo dňa 04.06.2021 o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci. V dôvodoch svojho rozhodnutia odkázal na § 3 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci a konštatoval, že podľa tohto predpisu úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch zákonných podmienok, a to, že sa nachádza v stave materiálnej núdze, že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť a že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné ju vyčísliť v peniazoch. V prípade žalobcu nebolo potrebné vziať do úvahy príjem ďalšej spoločne posudzovanej osoby. V súlade s § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavuje sumu 301 eur a 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavuje sumu 344 eur. Na preukázanie príjmovej situácie žalobcu boli predložené nasledujúce doklady: potvrdenie o príjme zamestnanca z ústavu na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 15.06.2021 a prehľad pohybov na účte žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody za obdobie 01.05.2021 až 15.06.2021. Na preukázanie príjmovej situácie žalobcu si žalovaný zo spisu KaZA/10563/2021 vyhotovil fotokópie dokumentov: rozsudok Okresného súdu Žilina, ktorým súd rozviedol manželstvo žalobcu a rozhodol o zverení maloletého dieťaťa, ako aj o výživnom, prehľad pohybov na účte žalobcu v ústave na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18.05.2021, výplatné pásky žalobcu za obdobie november 2020 až marec 2021 a potvrdenia o príjme žalobcu z ústavu na výkon trestu odňatia slobody zo dňa 18.05.2021. Na preukázanie príjmovej situácie žalobcu si žalovaný zo spisu č. KaZA/11082/2021 vyhotovil fotokópiu

dokladu: výplatná páska žalobcu z ÚVTOS R. za apríl 2021. Z uvedených dokladov je zrejmé, že žalobca v posudzovanom období poberal pracovnú odmenu v ústave na výkon trestu odňatia slobody a na účet mu boli nepravidelne zasielané finančné príspevky od súkromných osôb. Prehľad započítateľných príjmov žalobcu v posudzovanom období: december 2020 188,64 eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žalobcu), január 2021 247,74 eur (čistá mzda), február 2021 140,62 eur (čistá mzda), marec 2021 306,39 eur (čistá mzda), apríl 2021 373,23 eur (čistá mzda + finančné príspevky na účet žalobcu), máj 2021 466,94 eur (čistá mzda), jún 2021 355,31 eur (čistá mzda). Započítateľný príjem žalobcu presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 eur, a tiež 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 eur v mesiaci podania žiadosti (jún 2021) a v predchádzajúcich dvoch mesiacoch posudzovaného obdobia (apríl 2021 a máj 2021). V jednom mesiaci z posudzovaného obdobia (marec 2021) započítateľný príjem žiadateľa presahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 eur, ale nepresahoval 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 344 eur. V troch mesiacoch z posudzovaného obdobia (december 2020, január 2021 a február 2021) započítateľný príjem žalobcu nedosahoval 1,4-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t. j. sumu 301 eur. Čistý príjem žalobcu v mesiaci podania žiadosti bol vo výške 355,31 eur a presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t. j. sumu 344 eur platnú od 01.07.2020, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu. Žalovaný tiež konštatoval, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľného ani hnuteľného majetku, ktorého predajom alebo prenájmom by si mohol zabezpečiť využívanie právnych služieb na ochranu svojich práv a záujmov. Na základe uvedeného konštatoval, že tu nebola splnená podmienka materiálnej núdze, čím žalobca nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc. Žalovaný sa v dôvodoch rozhodnutia zaoberal aj prípadnými podmienkami pre aplikáciu § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Právna úprava v zmysle uvedeného dáva žalovanému možnosť právnu pomoc poskytnúť, avšak nie povinnosť. Zákon zveril žalovanému, aby sám v rámci voľnej úvahy rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Žalovaný v danom prípade posúdil príjmovú situáciu žalobcu a zároveň sa zaoberal povahou a okolnosťami sporu, v ktorom žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci za účelom posúdenia, či v danej veci existujú také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci napriek nesplneniu podmienky stavu materiálnej núdze. Žalobca je v súčasnosti umiestnený v ústave na výkon trestu odňatia slobody, kde poberá pracovnú odmenu. Z dokladu Prehľad pohybov na konte žalobcu zo dňa 15.06.2021 vyplýva, že žalobca mal v mesiaci podania žiadosti výdaje na nákup liekov a zdravotnú starostlivosť (spolu v sume 24,05 eur ku dňu 15.06.2021). Je pravdepodobné, že žalobca mal v mesiaci podania žiadosti (jún 2021) aj iné výdavky, avšak keďže žalovaný nemá povinnosť zohľadňovať výdavky žiadateľov o poskytnutie právnej pomoci pri rozhodovaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci, žalovaný nežiadal o zaslanie dokladu o pohyboch a blokáciách na konte žalobcu k poslednému dňu v mesiaci, ale iba ku dňu vystavenia dokladu zo strany ústavu. Pri rozhodovaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci je pre žalovaného smerodajný započítateľný príjem žiadateľa spolu so zohľadnením právnej stránky sporu. Pri posúdení právnej stránky sporu ide o právnu vec preskúmania rozhodnutia administratívneho orgánu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci (týmto rozhodnutím žalovaný nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže o odvolaní). Vzhľadom na povahu veci nemožno tvrdiť, že by išlo o takú právnu záležitosť, ktorá by spôsobila vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žalobcu, akoby to bolo napríklad v prípade dražby nehnuteľnosti, v ktorej fyzická osoba žije alebo určenia výživného osamelej matke s deťmi. Žalobca v konaní, v ktorom je žalované Centrum právnej pomoci, nemusí byť povinne zastúpený advokátom. Navyše je vysokoškolsky vzdelaný, z jeho podaní je zrejmé, že disponuje dobrým právnym vedomím, teda je predpoklad, že si bude včas a riadne uplatňovať všetky svoje oprávnenia aj v konaní pred správnym súdom.

2. Proti rozhodnutiu žalovaného podal v zákonnej lehote správnu žalobu žalobca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Právny názor vyslovený v napadnutom rozhodnutí považoval žalobca za svojvoľný, navyše si žalovaný nezabezpečil dostatok skutkových podkladov (nežiadal o zaslanie dokladu o pohyboch a blokáciách na konte žalobcu) potrebných pre náležité zistenie skutkového stavu. Rozhodnutie žalovaného je nezákonné pre nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočne zistený skutkový stav, ale aj pre svojvoľné skutkové závery, ktoré nevyplývajú z dôkazov zabezpečených do spisu. Žalovaný evidentne ignoroval zásadnú skutočnosť, že štát vykoná z čistej pracovnej odmeny vážna zrážky zo mzdy podľa § 45 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu

odňatia slobody (ďalej len „zákon o výkone trestu“), na ktorých vykonanie nemá väzeň vplyv a ktoré podstatným spôsobom ovplyvňujú výsledný príjem väzňa, z ktorého by si tento mohol zabezpečiť právne služby. To, že zákonodarca opomenul (resp. nepredvídal) zohľadniť špecifika odmeňovania väzňov v rámci zákona o poskytovaní právnej pomoci, neznamená, že žalovaný má aplikovať tento zákon mechanicky a čisto formalisticky. Účelom zákona o poskytovaní právnej pomoci je poskytnúť právnu pomoc osobe, ktorá si ju nemôže zabezpečiť z vlastných zdrojov. Vykonanie zrážok z čistej pracovnej odmeny žalobcu vo výške 30 % na výživnom, 45 % na náklady výkonu trestu odňatia slobody a 5 % na pohľadávky ostatných osôb je realizované bez vôle žalobcu. Žalobca nemôže ovplyvniť vykonanie, resp. nevykonanie zrážky, preto v rozsahu zrážok nemá k dispozícii tieto peňažné prostriedky a nemôže ich použiť na úhradu trov právneho zastúpenia. Zvlášť zreteľné je toto pri zrážkach na náklady výkonu trestu odňatia slobody. Tu väznica zrazí žalobcovi 45 % z čistej pracovnej odmeny, pričom túto zrážku nemožno považovať za rozmnoženie aktív žalobcu a ani za nezvýšenie pasív, pretože ak by žalobca nepracoval, t. j. nebol zaradený do práce, nemusel by platiť trovy výkonu trestu. Inak povedané, ak by žalobca ležal na posteli celé dni a nepracoval, nemusel by platiť trovy výkonu trestu a zároveň by mal právo na poskytnutie právnej pomoci zo strany žalovaného, keďže však pracuje, tak náklady trestu platiť musí. Žalovaný túto časť pracovnej odmeny (zrážku) považoval za započítateľný príjem, z ktorého si žalobca môže uhradiť trovy právneho zastúpenia. Postup žalovaného je v tomto smere scesťný a absurdný. Nezohľadnenie zrážky na náklady výkonu trestu odňatia slobody je v rámci zisťovania stavu materiálnej núdze pre potreby rozhodovania o nároku na poskytnutie právnej pomoci neprípustný exces, priečiaci sa zmyslu a účelu zákona. V reáliách predmetného rozhodnutia je poskytovanie právnej pomoci podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci iba iluzórnou právnou pomocou a žalobca je de facto vylúčený z takejto pomoci, a to napriek tomu, že reálne nemá peňažné prostriedky na zabezpečenie si právnej pomoci. Paradoxne by bol v lepšej situácii, pokiaľ by nepracoval. Iná situácia by bola, keby žalobca sám mohol rozhodnúť, že sa zrážka na náklady trestu nevykoná a namiesto toho bude slúžiť na trovy právneho zastúpenia. Žalobca dal do pozornosti skutočnosť, že ak žalovaný v rámci formulára (žiadosť o poskytnutie právnej pomoci) skúma výdavky žiadateľa (napríklad na lieky, zdravotné pomôcky, výživné, atď.), použijúc argument a *minor ad maius*, tým viac musí prihliadať na zákonné zrážky väzňov podľa § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu. Ak by žalovaný postupoval ústavne konformným spôsobom, dospel by k záveru, že žalobca dosiahol za posudzované obdobie príjem, ktorý nedosahuje zákonnú hranicu materiálnej núdze. Ani v jednom prípade by tak žalobca nedosiahol 1,4-násobok sumy životného minima, t. j. nachádza sa v stave materiálnej núdze a spĺňa všetky podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Opačné skutkové aj právne závery žalovaného zakladajú nezákonnosť rozhodnutia. Svojoľnosť rozhodnutia predstavuje aj skutočnosť, že žalovaný nesprávne aplikoval § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, keď nezohľadnil celé 7-mesačné obdobie. Žalovaný de facto vytvoril pravidlo, že ak žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci dosiahne čo i len raz príjem presahujúci 1,4-násobok sumy životného minima (t. j. 301 eur) za posledných 7 mesiacov, nie je v stave materiálnej núdze a môže si sám financovať právnu pomoc. Takýto postup je čisto formalistický a vymykajúci sa zmyslu a účelu zákona o poskytovaní právnej pomoci. Rovnako je rozporný so zásadou výkladu zákonov podľa zdravého rozumu. Žalobca mal za to, že žalovaný bol a je povinný v rámci diskrecie podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci posúdiť celé obdobie (od decembra 2020 do júna 2021) komplexne a tak, aby bola naplnená materiálna stránka práva na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi, ktorý je v hmotnej núdzi. Inak povedané, voľná úvaha žalovaného pri posudzovaní stavu materiálnej núdze žalobcu za skúmané obdobie vybočila z medzí a hľadísk ustanovených zákonom o poskytovaní právnej pomoci, keď je zjavné, že žalobca za posudzované obdobie nedosahuje stabilné príjmy, ktoré by vylučovali stav materiálnej núdze. Okrem toho žalovaný ani riadne nezdôvodnil, prečo nezobral do úvahy aj mesiace, kedy žalobca nedosiahol príjem presahujúci hranicu materiálnej núdze. Takisto žalovaný nezdôvodnil, prečo podľa neho postačuje pre negatívne rozhodnutie o nepriznaní nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci príjem za posledné tri mesiace, keďže sa posudzuje, má sa prihliadať na obdobie za sedem mesiacov. Takisto žalovaný nezdôvodnil, prečo podľa neho príjem za mesiace apríl až jún 2021 postačuje na zabezpečenie si právnych služieb. Správna úvaha žalovaného prezentovaná v rozhodnutí predstavuje svojoľný a nepreskúmateľný subjektivismus žalovaného. Ak je účelom zákona o poskytovaní právnej pomoci poskytnutie právnej pomoci osobám, ktorých príjmové a materiálne pomery neumožňujú zabezpečiť si právne služby, je v príkrom rozpore so zásadou zdravého rozumu a teleológiou citovaného zákona tvrdenie žalovaného, že nemusí brať do úvahy zákonné zrážky z pracovnej odmeny väzňov podľa § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu. Neobstojí tvrdenie žalovaného, že zákon o poskytovaní právnej pomoci neukladá/neumožňuje zohľadňovať zákonné zrážky zo mzdy v zmysle zákona o výkone trestu, pretože z čl. 152 ods. 4 Ústavy SR možno vyvodit' právny základ pre extenzívnu aplikáciu práva a

rozsiahu ochranu základných práv a slobôd, ako aj povinnosť štátnych orgánov aplikujúcich právo využiť svoju právomoc na dosiahnutie účelu základného práva alebo slobody v maximálnej možnej miere. Inak povedané, ak právna úprava žalovanému výslovne neukladá ani nezakazuje zohľadnenie zákonných zrážok väzňov pri zisťovaní započítateľného príjmu, žalovaný má povinnosť tieto zrážky zohľadniť. Ďalším zásadným problémom je v danej veci skutočnosť, že žalovaný svojím rozhodnutím de facto nahradil nepriamo rozhodovacia činnosť správneho súdu. Žalobca požadoval právnu pomoc na podanie žaloby proti samotnému Centru právnej pomoci, ktoré svojím rozhodnutím nepriznalo nárok na poskytnutie právnej pomoci, a to práve z dôvodu, že do príjmu žalobcu započítalo aj ex lege zrážky z pracovnej odmeny väzňa. Vznikla tak špecifická situácia, že sporný postup žalovaného si sám žalovaný vyhodnotil ako postup správny a ten istý sporný postup využil ako základ pre rozhodnutie v tejto veci. Takýto postup žalovaného považoval žalobca za svojvoľný a nesprávny, a teda tento dôvod nemohol slúžiť ako dôvod pre vydanie rozhodnutia. Keďže žalovaný použil absenciu stavu materiálnej núdze žalobcu ako jediný dôvod na vydanie negatívneho rozhodnutia, je toto rozhodnutie nezákonné a svojvoľné, keďže de facto prejudikoval svoj vlastný postup ako postup správny, a to bez súdneho prieskumu. Žalobca nemá záujem o poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou, preto v rámci žaloby nenapáda postup a rozhodnutie v časti týkajúcej sa možnosti poskytnúť právnu pomoc. Na záver žalobca zhrnul, že žalovaný pri svojom postupe nezohľadnil pri stanovení započítateľného príjmu zákonné zrážky zo mzdy, neposudzoval celé 7-mesačné obdobie v zmysle § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, nezabezpečil si dostatočné podklady o pohyboch a blokáciách na konte žalobcu k poslednému dňu v mesiaci od ÚVTOS R. za obdobie december 2020 až jún 2021, svojvoľne zistil skutkový stav, keď výplatné pásky za október 2020 až marec 2021 neposúdil so zohľadnením zrážok, vec nesprávne právne posúdil, rozhodnutie nedostatočne a nepreskúmateľne odôvodnil, de facto sám rozhodol o správnosti svojho postupu pri nezohľadňovaní zrážok väzňov a tento dôvod opätovne použil ako jediný dôvod negatívneho rozhodnutia a nevysvetlil, akú výšku trov právneho zastúpenia by bolo potrebné zaplatiť advokátovi a prečo to teda žalobcovi vychádza z jeho príjmov, ktoré žalovaný ustálil.

3. Žalovaný vo vyjadrení k podanej žalobe navrhol túto zamietnuť. Odkázal na ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu a § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Podľa názoru žalovaného zákon o poskytovaní právnej pomoci uvádza taxatívnym spôsobom, po odpočítaní ktorých konkrétnych položiek sa výsledný príjem považuje za príjem fyzickej osoby pre účely poskytnutia právnej pomoci osobe v materiálnej núdzi. Žalovaný ako správny orgán preto nemôže tento taxatívny výpočet rozširovať podľa želania žalobcu o ďalšie položky, o ktoré by sa mal ešte príjem žalobcu znížiť (a dosiahnuť tak príjem pod hranicou materiálnej núdze). Žalovaný ako správny orgán nedisponuje takouto možnosťou správnej úvahy, za príjem musí považovať príjmy stanovené zákonom o poskytovaní právnej pomoci, nemôže v rozpore so zákonom určovať, čo príjmom nie je. Žalovaný pri posudzovaní materiálnej núdze žalobcu vychádzal z výšky jeho čistého príjmu, tak ako je vymedzený zákonom, čo je v prípade žalobcu jeho čistá mzda, resp. čistá pracovná odmena v mesiacoch december 2020 až jún 2021 a finančné príspevky zasielané na účet žalobcu v mesiaci december 2020 a apríl 2021. Žalovaný pri každom žiadateľovi o poskytnutie právnej pomoci postupuje rovnako a vždy pri posudzovaní príjmovej situácie žiadateľa vychádza z výšky jeho čistého príjmu, nezohľadňuje výdavky žiadateľa, pričom je zřejmé, že každý žiadateľ má výdavky na základné potreby. Tieto výdavky môže žalovaný zohľadniť iba v rámci aplikácie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Ak by žalovaný v prípade žiadateľov, ktorí sú vo výkone trestu odňatia slobody, urobil výnimku a do úvahy by zobral aj ich výdavky - zrážky z príjmu (pohľadávky Zboru väzenskej a justičnej stráže, trov výkonu trestu odňatia slobody), išlo by o diskriminačné konanie voči tým žiadateľom, ktorí nie sú vo výkone trestu odňatia slobody a tiež majú svoje pravidelné nevyhnutné výdavky na bývanie a bežný život, po uhradení ktorých im zostane minimálny disponibilný príjem. Ak žalobca poukázal na to, že formulár - žiadosť o poskytnutie právnej pomoci obsahuje aj údaje ohľadom výdavkov žalobcu, žalovaný poznamenal, že uvedené údaje majú iba informatívny charakter, teda žalovaný pri rozhodovaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci tieto výdavky neposudzuje. Iba aplikácia § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci umožňuje žalovanému zohľadniť aj výdavky žiadateľa, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Žalovaný tiež nesúhlasil s výkladom žalobcu ohľadom zrážok, pričom uviedol, že analogickým príkladom sú napríklad zrážky zo mzdy, keď z príjmu zamestnanca zamestnávateľ priamo zrazí prostriedky a odvedie ich tretej strane bez toho, aby boli najprv poukázané na účet zamestnanca a z neho následne danej tretej strane. Žalovaný tiež uviedol, že žalobca sa do svojho súčasného postavenia odsúdeného dostal vlastným pričinením, teda z dôvodov na jeho strane, v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody. Odkázal na rozhodnutie

Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/194/2019 zo dňa 28.04.2020, z ktorého vyplýva, že pre posúdenie materiálnej situácie žalobcu je rozhodujúca iba príjmová stránka bez ohľadu na výdavky žalobcu. Z rozhodnutia tiež vyplýva, že zo zákona o poskytovaní právnej pomoci nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa, alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajú zo zákona alebo zo zmluvného vzťahu, nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu. Obdobný názor bol formulovaný aj v rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 29Sp/16/2016 zo dňa 12.12.2016. Pokiaľ žalobca namieta, že žalovaný si dostatočne nezabezpečil podklady potrebné pre vydanie rozhodnutia, túto námietku považoval žalovaný za neopodstatnenú. Žalovaný si totiž riadne zabezpečil všetky podklady potrebné pre účely vyhodnotenia príjmu žalobcu za celé posudzované obdobie od decembra 2020 do júna 2021. Žalovaný vyhodnotil príjem žalobcu za posudzované obdobie na základe výplatných pások žalobcu, z ktorých bola zrejmä čistá mzda žalobcu za mesiace november 2020, december 2020, január 2021, február 2021, marec 2021 a apríl 2021. Žalovaný mal k dispozícii aj žalobcom uvádzaný doklad o pohyboch a blokáciách na konte žalobcu, a to za obdobie od 10.11.2020 do 14.06.2021. Tieto doklady sú pre žalovaného rozhodujúce iba s ohľadom na informácie o výdavkoch žalobcu, keďže pri posudzovaní príjmu žalobcu (jeho čistej mzdy) žalovaný vychádzal z výplatných pások žalobcu za príslušné mesiace a potvrdenia o príjme žalobcu. K námietke nezohľadnenia príjmu žalobcu za 7-mesačné obdobie žalovaný uviedol, že v napadnutom rozhodnutí sa riadne zaoberal vyhodnotením celého posudzovaného obdobia, a to mesiacmi december 2020 až jún 2021, pričom v rozhodnutí je uvedené, aký príjem žalobca dosahoval v tom ktorom mesiaci a zároveň v mesiaci podania žiadosti presahoval príjem žalobcu 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, čo bolo aj pre rozhodnutie smerodajné. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný tiež uviedol aj argumentáciu, prečo nemožno v prípade žalobcu prihliadať na zrážky, ktoré má vykonávané z príjmu v zmysle zákona o výkone trestu. Napadnuté rozhodnutie žalovaného je postavené na tom, že žalobca nespĺnil podmienku, že sa nenachádza v stave materiálnej núdze, ako to definuje § 4 písm. i) zákona o poskytovaní právnej pomoci. Žalovaný v konaní nevyhodnocuje, či má žiadateľ dostatok finančných prostriedkov na úhradu služieb advokátovi, ale postupuje v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci a zisťuje, či sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze. Žalovaný tiež nesúhlasil s námietkou prejudikovania výsledku sporu. V napadnutom rozhodnutí sa totiž nezaoberal vyhodnotením právnej situácie, teda či postupoval v prípade žalobcu v konaní vedenom pod č. KaZA/11082/2021 správne, žalovaný nevyhodnocoval podmienku, či ide v danej právnej veci žalobcu o zrejmu bezúspešnosť sporu a či by bol žalobca v konaní pred súdom vo veci správnej žaloby voči rozhodnutiu č. KaZA/11082/2021 úspešný. Žalovaný vyhodnotil iba príjmovú situáciu žalobcu, pričom tak musí urobiť vždy pri podaní žiadosti. Keďže sa podmienkou zrejmej bezúspešnosti sporu nezaoberal, v napadnutom rozhodnutí nemohol tak ani nepriamo prejudikovať výsledok súdneho konania tým, že žalobcovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že nespĺňa podmienku materiálnej núdze.

4. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že pokiaľ žalovaný poukázal na taxatívny výpočet odpočítateľných položiek v zmysle § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, tak celkom zámerne opomína, že v danej veci ide o evidentne medzeru v právnom predpise, ktorú mal a musel žalovaný riešiť analógiou. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Žalobca zopakoval, že vychádzajúc z § 90 ods. 2 písm. a) zákona o výkone trestu väzeň, ktorý nepracuje, bude mať nárok na právnu pomoc, keďže nebude mať žiadnu pracovnú odmenu a na druhej strane väzeň pracujúci, ktorému sa vykoná zrážka, nebude mať nárok na právnu pomoc, keďže Centrum právnej pomoci tento iluzórny príjem považuje za prostriedky, ktorými si možno financovať advokáta. Iba vtedy by bolo možné zrážku na trovy trestu považovať za výdavky na bežný život, ktoré sa nezohľadňujú na započítateľný príjem žiadateľa o právnu pomoc, ak by každý odsúdený musel zaplatiť trovy trestu za každých okolností, t. j. vždy bez ohľadu na to, či pracuje alebo nie. Neexistuje žiaden rozumný dôvod, prečo by zrážka na výkon trestu nemala byť odpočítaná z príjmu, ktorý sa určuje na posudzovanie materiálnej núdze, keď táto zrážka nepredstavuje žiaden benefit od štátu a ani zníženie pasív či reálny výdavok z príjmu. Keďže žalobca nenachádzal žiaden rozumný argument pre nezohľadnenie (odpočítanie) zrážky na trovy trestu zo započítateľného príjmu väzňa, je riešenie žalovaného v rozpore s princípom bezrozpornosti právneho poriadku a princípom rovnosti. Možno tu hovoriť aj o axiologickej medzere v zákone, keďže § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci obsahuje riešenie, ale toto riešenie je axiologicky nedostatočné, keďže zákonodarca nezobral do úvahy

existenciu danej relevantnej skutočnosti - zrážky na trovy trestu, ktoré sa svojou povahou rovnajú odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, resp. akémusi odvodu sui generis. Úplne nenáležité je argument žalovaného, že sa žalobca dostal do súčasného postavenia odsúdeného vlastným pričinením, a teraz musí strieť úhradu trov trestu. Predmetom žaloby nie je povinnosť strieť úhradu trov, t. j. že by takúto skutočnosť namietal, ale podstata sporu tkvie v tom, že tieto trovy nie sú odpočítateľnou položkou, hoci majú povahu zrážkovej dane, a tak odpočítateľné mali byť. Trovy trestu sú špecifikum, ktoré zákonodarca opomenul zohľadniť a bolo a je povinnosťou štátnych orgánov vykladať ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci ústavne konformným spôsobom, t. j. zobrať do úvahy (odpočítať) zrazené trovy trestu, ktoré sa vo svojom dôsledku rovnajú odčerpaniu peňažných prostriedkov ako pri daňovej povinnosti, kedy platiteľ nedostáva žiadnu protihodnotu, a tieto prostriedky slúžia na subsidiárnu úhradu potrieb štátu (zrejme na väznenstvo). Odkaz na taxatívny výpočet vymedzený v § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci je nesprávny, keďže tento možno použiť až potom, čo bola vylúčená možnosť dotvárania práva pomocou analógie. Zdôraznil, že nemá nárok na minimálnu mzdu, z čoho je zrejme, že pri určení výšky minimálnej pracovnej odmeny väzňov sa berie do úvahy skutočnosť, že štát má náklady na trovy výkonu trestu. Neobstojí teda záver žalovaného, že zo strany väzňa ide o „výdavok“ na bežný život. Minimálna suma pracovnej odmeny väzňa je o 400 eur nižšia ako suma v civile. Ak sa teda odpočítajú zo započítateľného príjmu zrážky na trovy výkonu trestu, žalobca spĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci. Pokiaľ žalovaný odkazoval na judikatúru, táto nebrala do úvahy medzeru v zákone a zrážky na trovy trestu stavia na úroveň bežného životného výdavku či prostého dlhu. Preto táto judikatúra nie je v danej veci použiteľná, pokiaľ ide o rozhodnú otázku, či zrážka na trovy výkonu trestu je odpočítateľnou položkou podľa § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, a to pre jej špecifickú povahu. Žalobca tiež nesúhlasil so závermi žalovaného, že rozhodujúci je mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, pokiaľ ide o hodnotenie otázky materiálnej núdze. Podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci totiž príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých dvanásť mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Žalobca mal za to, že pokiaľ právna úprava normuje, že fyzická osoba musí spĺňať podmienky materiálnej núdze počas celého trvania poskytovanej právnej pomoci, potom treba toto obdobie spriemerovať.

5. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu v reakcii na námietku nutnosti použitia analógie uviedol, že táto nie je prípustná v odvetviach správneho a finančného práva. Mal za to, že ust. § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci predstavuje kogentnú právnu normu, pri ktorej nie je ponechaná možnosť Centru právnej pomoci na správnu úvahu. K námietke žalobcu, že bolo potrebné spriemerovať jeho príjem za mesiac podania žiadosti až šesť mesiacov späť, žalovaný uviedol, že z dikcie § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci žiadnym spôsobom nevyplýva, že žalovaný má uplatňovať priemerovanie pre celé posudzované obdobie. Prihliadnutie na príjem žalobcu za šesť mesiacov späť pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci žalovaný aplikuje spôsobom uvedeným v § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, pričom uvedený postup uplatnil aj v prípade žalobcu a v rozhodnutí o nepriznaní nároku aj riadne odôvodnil závery, ktoré mu z tohto postupu vyplývali.

6. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že dotváranie práva pomocou analógie je prípustné v prípade tzv. otvorených medzier v zákone. Ponechanie otvorenej medzery totiž v žiadnom prípade právnu istotu nepodporuje, ale naopak, vytvára právnu neistotu. Odkázal na odbornú literatúru (Civilný sporový poriadok. Komentár.), z ktorej vyplýva, že „je dlhodobo zakoreneným predsudkom, že analógia je vo verejnom práve všeobecne, a teda i v práve procesnom, vylúčená. Na takéto konštatovanie niet žiadneho rozumného dôvodu. Výslovným textom zákona nepokryté situácie sa predsa nevyskytujú len v práve súkromnom“. Ďalej žalobca odkázal na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a zopakoval svoju argumentáciu z predchádzajúceho podania. Poukázal na čl. 152 ods. 4 Ústavy, ako aj čl. 47 ods. 2 až 3 Ústavy. Napokon uviedol, že žalovaný nijako nespochybnil tvrdenia žalobcu ohľadom spriemerovania príjmu žalobcu, preto naďalej zotrval na tom, čo uviedol v skorších podaniach. Iné rozumné riešenie tu ani neprichádza do úvahy a bolo by nelogické a nezmyselné.

7. Krajský súd, ako správny súd, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného v zmysle § 177 a nasl. SSP v medziach žalobných bodov (§ 134 ods. 1, § 183 SSP) a dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného je potrebné zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP a vec vrátiť žalovanému podľa § 191 ods. 4 veta prvá SSP na ďalšie konanie.

8. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

9. Podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

10. Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

11. Podľa § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci za príjem podľa tohto zákona sa považujú príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu po odpočítaní

a) poistného na verejné zdravotné poistenie,

b) poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti,

c) preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb a

d) ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmov fyzických osôb.

14. Podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

15. Podľa § 45 ods. 2 písm. b) zákona o výkone trestu z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva a odvádza ústav zrážky podľa osobitných predpisov; zostatok je čistá pracovná odmena, z ktorej sa vykonávajú zrážky, ak zostatok je vyšší ako 5% zo sumy životného minima podľa osobitného predpisu, vo výške a v poradí na úhradu

b) trov výkonu trestu u odsúdeného

1. bez vyživovacej povinnosti v rozsahu 55% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 20% z čistej pracovnej odmeny alebo

2. s vyživovacou povinnosťou v rozsahu 45% z čistej pracovnej odmeny zo sumy neprevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu a zo sumy prevyšujúcej sumu životného minima podľa osobitného predpisu v rozsahu 10% z čistej pracovnej odmeny,

16. Podľa § 90 ods. 1 zákona o výkone trestu odsúdený je povinný uhradiť trovy výkonu trestu.

17. Podľa § 90 ods. 2 zákona o výkone trestu od povinnosti podľa odseku 1 je odsúdený oslobodený

a) počas nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojím konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce,

b) do dovŕšenia 18 rokov jeho veku,

c) počas zaradenia do vzdelávacích činností, ak nebol zaradený do práce a súčasne neodmietol činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného alebo výkon prospešných prác mimo ústavu,

d) počas účasti ako svedka na súdnom konaní,

e) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

18. Podľa § 47 ods. 1 Správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

16. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil

správnú úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

17. Podstata žalobných námietok formulovaných v podanej správnej žalobe bolo tvrdenie o svojoľnosti, nesprávnosti, nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného, ako aj formalistického prístupu žalovaného k riešeným právnym otázkam. Žalobca predovšetkým zdôrazňoval, že náklady na výkon trestu odňatia slobody hradené zrážkou v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu musia byť zahrnuté do jeho relevantných výdavkov, pretože reálne znižujú jeho príjem, z ktorého nemôže uhradiť náklady právneho zastúpenia. Rovnako upriamoval pozornosť na skutočnosť, že žalovaný pri posudzovaní jeho príjmu nezohľadnil každý mesiac obdobia podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci.

18. V posudzovanej veci sa žalobca obrátil na Centrum právnej pomoci so žiadosťou doručenou správne orgánu dňa 09.06.2021 o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, a to na účely zabezpečenia zastúpenia žalobcu v konaní o preskúmanie rozhodnutia Centra právnej pomoci o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci vo veci správnej žaloby na preskúmanie rozhodnutia Centra právnej pomoci č. KaZA/11082/2021 zo dňa 04.06.2021. Pri posudzovaní otázky materiálnej núdze správny orgán vykonal dokazovanie vo vzťahu k zisteniu príjmov žalobcu za obdobie vymedzené znením § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci („príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti“). Na základe tohto postupu zistil, že v decembri 2020 dosiahol príjem žalobcu sumu 188,64 eur, v januári 2021 sumu 247,74 eur, vo februári 2021 sumu 140,62 eur, v marci 2021 sumu 306,39 eur, v apríli 2021 sumu 373,23 eur, v máji 2021 sumu 466,94 eur, v júni 2021 sumu 355,31 eur.

19. Odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. Tým sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania - posilňovať dôveru občanov v správnosť rozhodovania, aby prijaté rozhodnutia fyzické a právnické osoby viedli k dobrovoľnému plneniu povinností. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia predovšetkým tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatneniu opravných prostriedkov. Správny poriadok demonštratívny spôsobom uvádza okolnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie. V odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán reagovať na dva okruhy problémov: na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci. Za skutkové okolnosti treba považovať najmä skutočnosti, ktoré boli nepochybne zistené, a ich právny význam. Ďalej treba uviesť, aké dôkazy boli vykonané, ako ich hodnotí správny orgán, prečo neboli vykonané niektoré navrhované dôkazy, a napokon, ako sa správny orgán vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov. V odôvodnení rozhodnutia nemožno uvádzať skutkové zistenia, ktoré sa buď vôbec nevykonali, alebo sa o nich správny orgán dozvedel až po vyhlásení rozhodnutia. Právne posúdenie veci znamená, že správny orgán subsumuje zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie hmotnoprávneho predpisu. Medzi právnym posúdením a skutkovými zisteniami musí byť logický vzťah. Právne posúdenie veci musí obsahovať konkrétny odkaz na príslušný právny predpis, z ktorého správny orgán vo výrokovej časti rozhodnutia vychádzal a z ktorého vyvodzuje svoje právne posúdenie. Nestačí len citácia príslušného ustanovenia, ale je žiaduce, aby sa vyložil aj obsah právnej normy, aby účastníci pochopili vzťah medzi skutkovým zistením a právnym posúdením.

20. Z napadnutého rozhodnutia žalovaného je zrejmé, že tento sa v podrobnostiach zaoberal príjmami žalobcu za relevantné obdobie, avšak jeho závery vychádzali z izolovaného posúdenia príjmov žalobcu za obdobie apríl až jún 2021, bez zreteľa na obdobie decembra 2020 až marca 2021, kedy príjmy žalobcu klesli hlboko pod zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, resp. v marci 2021 sa pohybovali len tesne nad hranicou materiálnej núdze. Zákonná formulácia, na základe ktorej správny orgán prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, je imperatívom znamenajúcim povinnosť Centra právnej pomoci vziať na zreteľ aj tento skorší príjem. Postup žalovaného, ktorý popísal skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov, nenašiel svoj odraz v právnom posúdení veci, ktoré malo byť súčasťou rozhodnutia. Je evidentné, že príjem žalobcu v polovici rozhodného obdobia nedosiahol ani len približne hranicu materiálnej núdze; daná okolnosť ostala bez povšimnutia žalovaného a náležitého odôvodnenia neprihliadnutia na tento príjem. Absencia odôvodnenia rozhodnutia v otázke, ktorá je pre rozhodnutie kľúčová, spôsobila nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, čo viedlo správny súd k jeho zrušeniu a vráteniu veci na ďalšie konania.

21. Pokiaľ žalovaný vo svojom vyjadrení (odsek 5 tohto rozsudku) uviedol, že nižšie príjmy v posudzovanom období sa zohľadňujú pri aplikácii § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, bol jeho právny názor nesprávny. Z hľadiska systematického zaradenia tohto ustanovenia nie je možné pravidlo v ňom vyjadrené dať do žiadneho súvisu s ustanovením § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci; nenasvedčuje tomu ani jeho účel, ani gramatický výklad. Zohľadnenie príjmu v zmysle § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci ukladá totiž povinnosť vyhodnotiť sociálnu situáciu žiadateľa komplexne tak, aby nedošlo k extrémnym situáciám v podobe napríklad priznania právnej pomoci osobe, ktorá by v čase podania žiadosti spĺňala podmienky materiálnej núdze a šesť mesiacov predtým by disponovala nadštandardným príjmom. Sociálna situácia žiadateľa totiž nie je obmedzená na okamžitý stav v čase podania žiadosti, ale obvykle vykazuje istú kontinuitu.

22. K otázke zrážok zo mzdy žalobcu a ich odpočítavaniu z príjmu na účely posudzovania materiálnej núdze žalobcu správny orgán vo vyjadrení k žalobe vhodne odkázal na iné súdne rozhodnutia správnych súdov Slovenskej republiky.

23. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

24. Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušene povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď.

25. Z uvedeného vyplýva, že aj keď rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici (29Sp/16/2016) a Krajského súdu v Trenčíne (11S/194/2019, 11S/196/2019, 11S/227/2019), o ktorých sa zmienil žalovaný správny orgán nemajú charakter rozhodnutí najvyšších súdnych autorít (článok 2 ods. 2 CSP), avšak z hľadiska právnej istoty správny súd nevidel dôvod akokoľvek sa odkloniť od rozhodovacej činnosti iných správnych súdov, ktoré riešili obdobnú právnu otázku. Z uvedeného potom treba vyvodiť, že pokiaľ žalovaný neakceptoval požiadavku žalobcu na zohľadnenie jeho výdavkov v zmysle § 45 ods. 2 zákona o výkone trestu, postupoval správne. Argumentácia žalobcu, že názor žalovaného je v tomto smere svojvoľný či formalistický, nemá opodstatnenie. Rovnako nemožno dôjsť k záveru, že by tu existovala medzera v zákone, ktorú treba vyplniť výkladom. „Zo zákona č.327/2005 Z. z. nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vyplývajú zo zmluvných vzťahov žiadateľa alebo mu v dôsledku umiestnenia vo výkone trestu odňatia slobody vyplývajú priamo zo zákona. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajúca zo zákona, alebo zo zmluvného vzťahu nie je dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu, resp. na zníženie príjmu žalobcu pre účely posudzovania materiálnej núdze podľa zákona č. 327/2005 Z. z.. V tejto súvislosti správny súd poukazuje aj na znenie § 5 zákona č. 595/2003 Z. z., ktoré definuje príjmy zo závislej činnosti, medzi ktoré zaraďuje aj odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu. Pre príjmy zo závislej činnosti je spoločné, že sa jedná o majetkové plnenie, ktoré sa pripisuje k dobru zamestnanca, resp. odsúdeného. Nevyžaduje sa, aby s nimi zamestnanec reálne disponoval, nakoľko ide o aktívum, ktoré plynie od zamestnávateľa k zamestnancovi, u ktorého tak nastáva nárast majetkovej hodnoty bez potreby, aby išlo o disponibilnú časť jeho aktív“ (Krajský súd v Trenčíne, 11S/197/2019 zo dňa 24.11.2020). Správny súd na tomto mieste dodáva, že situácia, v ktorej sa žalobca ocitol vznikla v dôsledku jeho zavinenia a skutočnosť vykonávania trestu odňatia slobody je sankciou, s ktorou sa spájajú aj obmedzenia v podobe úhrady pohľadávok, na ktoré poukazuje paradoxne on sám ako na také, ktoré sú vykonávané bez jeho súhlasu.

26. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania v celom rozsahu.

27. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (439, 440 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, ktorá sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.